

## PvdA Verkiezingsprogramma Waterschap Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) 2023-2027

### Inleiding

In Nederland leven we met heel veel mensen in de rivierdelta van Noordwest Europa. Daar wonen, werken en recreëren we en maken we intensief gebruik van elke vierkante meter. Al die activiteiten geven een enorme druk op onze leefomgeving. Bovendien verandert het klimaat, waardoor we te maken krijgen met steeds vaker optredend extreem weer, zoals langdurige droogte in de zomer en hevige en zware regenval die vaak zeer lokaal voorkomt. Ook wordt het steeds warmer en stijgt de zeespiegel. Het aantal soorten planten en bomen vermindert daardoor en ook het aantal soorten insecten, vogels en andere wilde dieren wordt voortdurend minder (er zijn ook soorten die goed tegen de veranderde omstandigheden kunnen). Druk op de leefomgeving en klimaatverandering vragen om aanpassingen waar het waterschap een grote rol in heeft. Denk aan het waterbeheer (altijd voldoende water), de bescherming tegen overstromingen, het zuiveren van afvalwater en de kwaliteit van het oppervlaktewater.

De druk op de leefomgeving en op klimaatverandering hebben ook gevolgen voor de inwoners en vereisen aanpassingen, investeringen en verandering van gedrag. De Partij van de Arbeid realiseert zich dat daarbij de verschillen in inkomen en vermogen doorwerken. Wie het kan betalen regelt zelf zijn verbeteringen, wie onvoldoende inkomen of uitkering heeft is vooral afhankelijk van de overheden. De Partij van de Arbeid komt ook in het waterschap op voor die laatste groep.

In maart 2023 zijn er verkiezingen voor de leden van het algemeen bestuur van het waterschap (en ook voor de leden van Provinciale Staten). In dit programma leest u wat de PvdA wil doen in het waterschap om de genoemde aanpassingen tot stand te brengen. Samengevat is dat:

1. Dijken en duinen houden het land droog en worden versterkt waar nodig; daarbij wil de PvdA zo min mogelijk steen en asfalt en combinatie met ander gebruik zoals natuur en recreatie .
2. Wateroverlast wil de PvdA voorkomen door goed onderhouden sloten, vaarten en boezemkanalen, het hebben van voldoende opvangplekken voor teveel water en uitbreiding van de gemaalcapaciteit.
3. Watertekort willen wij het hoofd bieden door zorgvuldig omgaan met IJsselmeer en Markermeer en stimuleren van het vasthouden van water.
4. In veenweidegebied stoppen we met trendmatige peilverlaging tot er een duidelijke gebiedsvisie van de Provincie NH is. Bodemdaling en uitstoot van broeikasgas uit veen willen we beperken door 'functie volgt peil'.
5. De PvdA wil dat zoveel mogelijk wordt voldaan aan de Europese regels over de waterkwaliteit (KRW); daarmee worden ook natuur en biodiversiteit verbeterd. De subsidies aan landbouwbedrijven voor verbetering van bodem en water worden voortgezet.
6. De PvdA wil stapsgewijs de zuiveringen uitbreiden met een extra zuiveringsstap, afhankelijk van de samenstelling van het aangeboden afvalwater en de gewenste kwaliteit van het gezuiverde water op de ontvangende omgeving of functionaliteit.
7. De PvdA wil dat HHNK circulair werkt en dat ook eist van leveranciers van producten en diensten.
8. De PvdA wil dat HHNK op de ingeslagen weg verder gaat en in 2025 klimaatneutraal is met eigen duurzame energie-opwekking en reductie van de uitstoot van broeikasgassen.
9. We laten de waterschapslasten alleen meer stijgen dan de inflatie als extra taken dat noodzakelijk maken. De kwijtscheldingsregeling willen we uitbreiden met meer inkomensgroepen dan al het geval is.

10. De PvdA wil waterbewustzijn bij onze inwoners bevorderen zodat die zelf kunnen bijdragen aan goede waterhuishouding (tegels lichten, regentonnen). Inzet van ons watererfgoed is daarbij vanzelfsprekend.
11. Bij grote projecten wil de PvdA meer aandacht voor participatie van belanghebbenden.

### 1. Waterveiligheid: zacht en multifunctioneel

Sinds jaar en dag spannen de waterschappen zich in om ons veilig te houden. We vergeten daardoor gemakkelijk hoe gevaarlijk water is, dat we onder de zeespiegel leven en dat we daardoor kwetsbaar zijn. Ook de komende jaren zijn inspanningen op waterveiligheid meer dan ooit nodig in verband met klimaatverandering en zeespiegelstijging. De waterkeringen moeten op orde blijven en zelfs versterkt worden. Dat willen we graag combineren met vergroting van de mogelijkheden voor natuur en recreatie en we willen omwonenden bij de projecten betrekken. Dat resulteerde de afgelopen jaren in de aanleg van de Hondsbossche Duinen bij Petten en de Prins Hendrik Zanddijk op Texel. Hier zijn zachte keringen met duinen en vooroevers gerealiseerd waar voorheen harde dijken lagen. Er is bij deze versterkingen ook rekening gehouden met de ontwikkelingsmogelijkheden voor natuur en recreatie, in samenwerking met gemeenten, provincie, recreatieondernemers en natuurorganisaties. De grootste dijkversterking vindt nu plaats aan de Markermeerdijken, met weer veel zachte versterkingen. Fiets- en wandelpaden worden meegenomen voor rekening van gemeenten en provincie.

- De PvdA is voor zachte dijkversterkingen waar het kan – waaraan meerdere gebruiksfuncties, zoals natuur en recreatie, kunnen worden gekoppeld en waar iedereen van kan genieten – en harde dijken waar het moet.
- In alle gevallen zal de historie van de waterkering zoveel mogelijk worden gerespecteerd.
- De PvdA zal initiatieven waarbij dijken en bebouwing worden gecombineerd, beoordelen op hun bijdrage aan de duurzame veiligheid van dijk en achterland.

### 2. Veranderend klimaat: aanpassen én aanpakken in stad en platteland!

Het klimaat verandert en daardoor komen er vaker heftiger buien en periodes van droogte voor. Wateroverlast door hevige regenval overkwam een deel van Noord-Holland in juni 2021. Klimaatverandering vraagt erom dat bij nieuwe inrichting van bewoond gebied de zorg voor het water als een leidend principe wordt beschouwd. Een voldoende percentage water in bebouwd gebied, minder versterking en meer groen, gescheiden rioolstelsels (afkoppelen van regenwater) en tijdelijke opvangmogelijkheden bij zware regenval moeten bijdragen aan het voorkomen van overlast. Ook worden de steden er koeler door, zodat er minder hittestress zal zijn; vooral belangrijk voor kwetsbare mensen. Tegelijk moet het waterschap zich pro-actief blijven inzetten om het watersysteem steeds verder aan te passen aan de klimaatverandering. Daarbij hoort het gegeven dat heftiger (plaatselijke) buien en langduriger droogte plaatselijk en tijdelijk toch overlast kunnen opleveren.

- Het waterschap moet zijn kennis en inzicht blijven inzetten om water en bodem leidend te laten zijn in de ruimtelijke ordening en daartoe gemeenten en provincie actief benaderen. Het vermijden van nieuwbouw in de diepst gelegen gebieden is daarbij een van de doelen.
- Gemeenten zullen, wat de PvdA betreft, flink moeten inzetten op vergroting van het vermogen om water op te vangen en vast te houden binnen hun gemeentegrenzen. Het aanleggen van wadi's of ondergrondse wateropslag en vergroening van de steden zijn daarvan voorbeelden. Bij de eigen gebouwen van het waterschap, zoals het kantoorgebouw in Heerhugowaard, geeft HHNK het goede voorbeeld.
- De PvdA wil goed onderhoud van de watergangen om het watertransport gaande te houden, bewaking van de kwaliteit van de veendijken, aangepaste bedieningstijden voor de schutsluizen en goede afspraken met de landbouw over maatregelen bij een daadwerkelijk tekort aan zoet water.
- In het landelijk gebied zal het waterschap verder werken aan de verbetering van het watersysteem met eventueel extra wateropvangplekken, goede doorstroming en vergroten van de gemaalcapaciteit.

- De PvdA steunt de voorgestelde maatregelen ter vermindering van wateroverlast en voor verbetering van inzicht en communicatie die voortkomen uit de evaluatie van de wateroverlast in juni 2021.
- De PvdA steunt het project natte infrastructuur Noordkop, dat voorziet in de bouw van een nieuw gemaal ten zuidoosten van Den Helder, het tegengaan van verzilting, verbetering van de vismigatiemogelijkheden en vergroting van de biodiversiteit.

### **3. Watertekort: pompen én vasthouden**

Lange periodes van droogte komen steeds vaker voor, zoals in de zomers van 2018 en 2022. De tijd is voorbij dat overtollig water zo snel mogelijk het gebied uit moet worden gepompt. Waterschappen hebben ook een grote taak in het tegengaan van watertekorten door water vast te houden. Verdroging bedreigt de veendijken, de natuur en de opbrengsten van de landbouw. Bij verdroging van het veen zakt dit nog sneller dan al het geval is, met nog meer broeikasgas tot gevolg. Ook wordt de verzilting sterker, wat oogstschade oplevert. De zoute kwel neemt in kracht toe, zoals binnen Hollands Kroon, als er minder zoet water beschikbaar is. In onze provincie functioneren het IJsselmeer en Markermeer als buffervoorraad zoet water, maar die voorraad is niet eindeloos. Er zijn al veelbelovende voorbeeldprojecten voor het vasthouden en opslaan van water, zoals de Zoete Toekomst Texel en het project Zoetwaterboeren.

- De PvdA steunt en stimuleert projecten die erop zijn gericht water vast te houden in plaats van het meteen af te voeren. Dat kan ook in de vorm van lokale opvangbekkens.
- Wij willen onderzoek naar de mogelijkheid om het uitstromende water van de rioolwaterzuiveringsinstallaties op te waarden, zodat het bijdraagt aan de voorraad zoet water.

### **4. Stop bodemdaling en CO<sub>2</sub>-uitstoot: functie volgt peil**

Van oudsher wordt het waterpeil in onze polders aangepast aan het gebruik van het land. Als het boerenland door oxidatie van het veen lager kwam te liggen werd het waterpeil ook weer verlaagd, zodat de koeien droge voeten hielden. Steeds breder wordt nu beseft dat we onszelf daarmee naar beneden malen en tegelijk een belangrijke bron voor CO<sub>2</sub>-uitstoot in stand houden: de oxidatie van het veen. In het beheergebied van HHNK ligt 18.000 ha veenweidegebied. In de afgelopen bestuursperiode heeft de PvdA-fractie geregeld aandacht gevraagd voor dit knelpunt. De aard van de bodem zal het peil moeten gaan bepalen en het gebruik past zich daarbij aan: functie volgt peil en niet andersom. Het waterschap kan dit niet alleen oplossen. Veranderingen en beperkingen in het gebruik van de bodem hebben gevolgen voor de landbouw. Belangrijk is daarom de inzet van de provincie: in de komende periode zal een goed provinciaal veenweidebeleid tot stand moeten komen, als kader voor de inzet van het waterschap.

- Het opstellen van gebiedsvisies, met een integrale aanpak, heeft onze voorkeur. De PvdA steunt de geformuleerde 'Uitgangspunten samenwerking HHNK in gebiedsprogramma Laag Holland'.
- De PvdA vindt het noodzakelijk dat er een duidelijke veenweidestrategie wordt uitgezet, door de provincie én door het waterschap.
- HHNK voert reeds een terughoudend beleid t.a.v. peilverlaging in de veenweidegebieden. Zolang er geen concreet provinciaal beleid is stelt de PvdA voor om geen peilverlaging meer toe te staan, ook niet als aanpassing aan de voortgaande bodemdaling.

### **5. Wegenbeheer: geen taak voor het waterschap**

Al langer vindt de PvdA dat wegenbeheer niet tot de kerntaken van het waterschap behoort. De laatste jaren worden de wegen daarom in beheer overgedragen aan de gemeenten. Van de 1400 km is nu nog 380 km in beheer bij HHNK; deze wegen bevinden zich in de regio Waterland. Het streven is om in 2025 alle wegen te hebben overgedragen. Gelijk op met de wegenoverdracht neemt het

waterschap het stedelijk water in beheer. Dat levert uiteindelijk schaalvoordeel op bij het onderhoud.

- De PvdA houdt vast aan het streven om de overdracht van het wegenbeheer naar de gemeenten uiterlijk in 2025 af te ronden.
- Waar voor personeel dat met dit beheer was belast de taak vervalt, vindt de PvdA dat op een voorbeeldige manier een nieuwe functie binnen of buiten het waterschap moet worden gevonden.

## 6. Gezond water leeft

Een goede waterkwaliteit is essentieel voor natuur, mens en dier. Dit draagt ook bij aan het plezier van recreëren in en op het water. De PvdA vindt dat iedereen moet kunnen genieten van gezond water. Hiervoor is het nodig dat we het leven in het water beschermen. Dat bereiken we door zoveel mogelijk ruimte te geven aan de natuur in onze waterlopen. Ook blijven maatregelen nodig voor vissen om de gemalen ongehinderd te kunnen passeren en te kunnen paaieren.

Nu is al duidelijk dat de Europese eis om in 2027 alle wateren aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water te laten voldoen, niet wordt gehaald. Weinig wateren in het werkgebied van HHNK zullen op dat moment chemisch schoon en ecologisch gezond zijn. Met het subsidieprogramma Landbouwportaal worden agrariërs gestimuleerd om maatregelen te nemen die bijdragen aan een goede water- en bodemkwaliteit. De PvdA heeft dit programma gesteund, maar zou graag zien dat deze maatregelen onderdeel worden van de normale bedrijfsvoering op een agrarisch bedrijf.

- De PvdA vindt dat de inzet op het voorkomen van uitspoeling van ongewenste stoffen zoals bestrijdingsmiddelen naar ons oppervlaktewater moet worden versterkt. Het (bovenwettelijke) Landbouwportaal houdt voorsnog onze steun, maar de functie daarvan moet geleidelijk worden overgenomen door wettelijke maatregelen.
- HHNK zal zijn aandeel moeten blijven leveren in het verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater. Aanleg van natuurvriendelijke oevers en vispassages verbetert de ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater. Verbetering van de kwaliteit van het uitstromende water van de rioolwaterzuiveringsinstallaties draagt daar ook aan bij.
- Waar mogelijk verbiedt het waterschap het gebruik van vislood in het oppervlaktewater.
- De PvdA vindt dat HHNK er bij het Rijk op aan moet dringen om met geld en strengere regels de KRW-doelen voor een belangrijk deel van de wateren haalbaar te maken.

## 7. Schoon water zonder ongewenste stoffen

Schoon water is de basis voor een goede volksgezondheid.

In ons werkgebied wordt drinkwater uit oppervlaktewater geproduceerd en daardoor vormt het waterschap een belangrijke schakel in een schone waterketen. Een goede bron aanpak is nodig zodat er geen risicovolle stoffen, zoals medicijnresten en microplastics, in het oppervlaktewater terechtkomen. HHNK bevordert die door voorlichting van onze inwoners over wat er wel en niet doorgespoeld mag worden, gesprekken met bedrijven waardoor we meer grip krijgen op hun lozingen en samenwerking met artsen en ziekenhuizen voor bewustere omgang met medicijngebruik en -afval.

Aan het einde van het riool zuiveren we het afvalwater op vijftien rioolwaterzuiveringen voordat het op het oppervlaktewater wordt geloosd (effluent). Het Rijk zal de normen voor ongewenste stoffen aanscherpen en de PvdA vindt het belangrijk om hierop te anticiperen. Met name microverontreinigingen zijn nog vogelvrij: er gelden nog geen normen voor. In 2022 is in samenwerking met het PWN een proefzuivering op de rwzi Wervershoof gebouwd, waar medicijnresten met ozontechniek worden verwijderd. De PvdA steunt deze investering.

- De PvdA vindt dat het effluent van de rioolwaterzuiveringsinstallaties niet slechter van kwaliteit mag zijn dan het water waarop wordt geloosd.

- De PvdA wil dat HHNK per rioolwaterzuiveringsinstallatie, afhankelijk van de functie van het ontvangende water, vaststelt waar het effluent moet bijdragen aan een verbeterde kwaliteit van het oppervlaktewater. Daarop volgen zo nodig extra maatregelen in de zuivering, die ervoor zorgen dat het water zo schoon als nodig is.
- De PvdA stimuleert de inzet van HHNK op het toepassen van nieuwe, innovatieve, technieken om tot kwaliteitsverbetering te komen.
- De PvdA wil dat HHNK nauw samenwerkt met gemeenten, bedrijven en drinkwaterbedrijf PWN.

## 8. Van lineair naar circulair

We leven in een lineaire economie waarin we grondstoffen en producten na gebruik als afval beschouwen. In een circulaire wereld staat de waarde van grondstoffen centraal en wordt alles hergebruikt. We worden daardoor minder afhankelijk van schaarse grondstoffen en dragen bij aan een schoner milieu. De PvdA wil de omslag maken naar zo'n circulaire economie.

Op de rioolwaterzuiveringen wint HHNK waardevolle grondstoffen terug uit het afvalwater en rioolslib, waarbij we ook schoon water als grondstof zien. Dat kan ingezet worden als zoetwatervoorziening voor de landbouw, industrie en mogelijk op termijn als drinkwater. Door rioolslib te vergisten wordt biogas en groen gas gewonnen.

In de afgelopen periode is het terugwinnen van grondstoffen uit het zuiveringsproces en het vermarkten via Aquaminerals op gang gekomen. Ook werkt HHNK samen met PWN aan het terugwinnen van zo schoon mogelijk water als bron van hoogwaardig hergebruik.

- De PvdA wil dat de bedrijfsprocessen van HHNK circulair worden ingericht en dat dit ook als voorwaarde wordt gesteld bij inkoop en aanbesteding van producten en diensten van derden. HHNK moet daarin tot de koplopers behoren.
- De PvdA vindt dat het terugwinnen van grondstoffen uit het zuiveringsproces en het winnen van biogas door de vergisting van rioolslib verder moeten worden uitgebreid.

## 9. Klimaatneutraal helpt ons verder

Reductie van CO<sub>2</sub> en andere broeikasgassen is nodig om de temperatuurstijging te dempen en de klimaatverandering te vertragen. Daar heeft het waterschap alle belang bij, omdat een stijgende zeespiegel, piekbuien en periodes van droogte het werk van het waterschap rechtstreeks nadelig beïnvloeden en kosten veroorzaken. Het lopende klimaat- en energieprogramma van HHNK beoogt een klimaatneutraal waterschap in 2025. Inzet op verduurzaming van inkoop en eigen bedrijfsprocessen, opwek van hernieuwbare energie en verhoging van energie-efficiëntie zullen tot dat doel moeten leiden. Op veel van de rioolwaterzuiveringen van HHNK staan inmiddels zonnepanelen, waarmee een deel van de processen wordt voorzien van schone energie. HHNK werkt samen in projecten waar thermische energie uit afval- en oppervlaktewater wordt gehaald. Momenteel wordt het rioolslib nog gedroogd met behulp van 15 miljoen m<sup>3</sup> gas per jaar. Met steun van de PvdA is het besluit genomen om deze slibdrooginstallatie te sluiten en het slib door de HVC te laten drogen, op basis van hun restwarmte. Hierdoor wordt het gasgebruik rond 2024 bijna naar 0 teruggebracht.

- De PvdA staat onverkort achter het streven om in 2025 klimaatneutraal te zijn.
- We gebruiken onze eigen gebouwen, gemalen en rioolwaterzuiveringen maximaal om energie op te wekken via zon en misschien ooit wind.
- We geven ruimte aan anderen om onder voorwaarden in en op onze dijken en waterlopen energie op te wekken, waaronder aquathermie.
- De PvdA wil in deze periode een begin maken met het verminderen van de uitstoot van methaan en lachgas op de rioolwaterzuiveringsinstallaties.

- Het biogas dat door slibvergisting is opgewekt zal opgewerkt worden tot duurzaam groen gas. Hiermee kunnen de waterschappen in een blijvende vraag naar deze energiebron voorzien.

#### **10. Biodiversiteit is meer dan natuur**

Een goede biodiversiteit is van algemeen belang voor een robuuste en gezonde natuur en een aantrekkelijke leefomgeving. Het draagt bovendien bij aan verschillende verantwoordelijkheden van het waterschap zoals de waterkwaliteit en een klimaatbestendig watersysteem. De PvdA heeft zich hard gemaakt voor een visie op biodiversiteit en aangedrongen op een jaaragenda waarin de inzet zichtbaar wordt gemaakt.

- De PvdA vindt het vanzelfsprekend dat HHNK zich inzet voor het versterken van de biodiversiteit. Bij de uitvoering van alle taken van het waterschap moet hieraan een bijdrage geleverd worden. Bijvoorbeeld door consequent in te zetten op natuurvriendelijke inrichting, beheer en onderhoud van dijken, watersystemen en andere bezittingen van het waterschap. Door de ontwikkeling van natuur en natuurvriendelijke oevers kan het waterschap bijdragen aan het versterken van het netwerk van Natura 2000-gebieden.
- Bij verpachting van gronden worden voorwaarden in het belang van de biodiversiteit opgenomen.
- In een jaarlijks bij te stellen en te evalueren biodiversiteitsprogramma wordt de inzet van HHNK vastgelegd.
- We wijzen het gebruik van bestrijdingsmiddelen in onze eigen processen af.
- De PvdA beschouwt versterking van biodiversiteit als een maatschappelijke opgave waarvoor alle overheden zich moeten inzetten.

#### **11. Werkgelegenheid: eerlijk werk voor iedereen.**

We willen dat ons waterschap voldoende mogelijkheden biedt aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dat betekent dat HHNK bij inkoop en aanbestedingen opdrachten verleent aan sociale werkplaatsen. Van opdrachtnemers wordt verwacht dat zij een deel van de loonsom van de aanbestede opdracht gebruiken om mensen met een arbeidshandicap in de uitvoering te betrekken. Op initiatief van de PvdA is deze 'social return' bij inkoop en aanbestedingen een voorwaarde geworden. Ook de taakstelling om ca. 30 fte participatiebanen bij HHNK te realiseren (taakstelling 2021) bewaakt de PvdA nauwlettend.

- De PvdA wil dat het waterschap blijft zorgen voor voldoende stages voor scholieren en studenten.
- Het waterschap zal de taakstelling voor participatiebanen zorgvuldig blijven uitvoeren.
- De PvdA wil dat HHNK de afspraken over social return en over het inschakelen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt volledig blijft uitvoeren.

#### **12. Participatie van belanghebbenden**

Op gezette tijden voert het waterschap werkzaamheden uit die ingrijpen in het dagelijks leven van inwoners of bedrijven. Een dijk wordt versterkt, het waterpeil wordt veranderd, er wordt een gemaal gebouwd om de waterbeheersing te verbeteren. Als dat aan de orde is zorgt het waterschap voor een goede communicatie, geeft grondige uitleg en biedt inwoners de mogelijkheid om hun inbreng in het project te leveren. Voorbeelden uit de afgelopen perioden zijn de versterking van de Markermeerdijken en de Havendijk bij Den Oever, maar ook de verbeteringen aan boezemkades of de evaluatie van de wateroverlast uit juni 2021. Bewoners krijgen gelegenheid hun zorgen te uiten en suggesties te doen. Daarmee wordt waardevolle lokale kennis en deskundigheid aan het project toegevoegd. Met steun van de PvdA is in 2022 participatiebeleid vastgesteld.

- De nota participatiebeleid wordt uitgevoerd. Hoofddij is: nooit zonder u over u.



- Bij grotere projecten is er een omgevingsmanager die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de participatie en aanspreekbaar is voor belanghebbenden.
- De kosten van participatie worden in het project mee begroot. Goede plannen van belanghebbenden worden niet afgewezen vanwege tekort budget.
- Bij ingrijpende projecten krijgen belanghebbenden het recht op kosten van het waterschap externe deskundigheid in te roepen.

### **13. Water(schaps)bewustzijn**

Water is in ons land lang een vanzelfsprekendheid geweest. Kwalitatief heel goed drinkwater komt uit de kraan en het rioolwater wordt gezuiverd. In onze provincie is er tot op heden altijd voldoende water in de sloten, afkomstig van regenwater of aangevoerd uit het Marker- of IJsselmeer, en als het teveel regent voeren de gemalen het overschot af. Maar zo vanzelfsprekend als dit was, is het niet meer. Klimaatverandering vraagt nieuwe inzet van het waterschap, maar ook van de inwoners en bedrijven in ons gebied. Daarvoor is het belangrijk om het waterbewustzijn te blijven stimuleren.

- De PvdA wil dat het waterschap actief beleid voert om inwoners meer bewust te maken van de manier waarop zij zelf kunnen bijdragen aan een goede waterhuishouding.
- Inwoners worden aangezet om hun 'tegels te lichten' en water op te vangen in regentonnen.
- Via projecten op scholen wordt het waterbewustzijn van de jeugd gestimuleerd.
- Het waterschap onderzoekt regelmatig bij de inwoners de bekendheid van het waterschap en van het belang om bij te dragen aan een goede waterhuishouding. HHNK voert actief beleid om deze bekendheid te vergroten.

### **14. Internationale solidariteit**

De groeiende wateropgaven in Nederland vallen in het niet bij de zorgen in andere delen van de wereld. Hevige droogte en zware overstromingen leveren daar niet alleen overlast, maar vragen ook mensenlevens. Als PvdA willen wij solidair zijn met degenen die daaronder lijden. De kennis die waterschappen zoals HHNK hebben opgebouwd kan worden ingezet om verbeteringen in deze landen te stimuleren. HHNK werkt daar al vele jaren aan mee, in samenwerking met andere waterschappen, via de Unie van Waterschappen.

- De PvdA wil dat het beleid om kennis en ervaring van HHNK in te zetten in internationale projecten wordt voortgezet.

### **15. Erfgoed is ons lief**

De PvdA hecht zeer aan het watererfgoed dat het waterschap bewaakt. Het gaat om gemalen, molens, dijkplaatsen, verkavelingen, dijken en alle schatten die bewaard worden in het museum en depot. We houden van dit erfgoed en willen het graag blijven inzetten als middel om over ons werk te vertellen en voor te lichten.

- Erfgoed is van zichzelf van waarde en blijven we ook koesteren als het geen directe functie (meer) heeft..
- Waar mogelijk wordt het watererfgoed ingezet om bij te dragen aan de vergroting van het waterbewustzijn.
- HHNK gaat behoedzaam om met bezittingen die in de toekomst erfgoedwaarde kunnen krijgen.

### **16. Waterschapsbelastingen**

Zo goed als alle kosten die het waterschap maakt, moeten worden betaald uit de opbrengst van de waterschapsbelastingen. De bedrijven en inwoners in ons gebied krijgen jaarlijks een aanslag van HHNK. Wettelijke regels beperken de ruimte voor het waterschap om tot een transparante en eerlijke belastingheffing te komen. Een eerste stap naar verbetering van het systeem, die ook de steun van onze fractie en ons waterschap heeft gekregen, ligt in Den Haag op goedkeuring te



wachten. Maar er zijn nog veel meer stappen nodig om de belastingheffing doorzichtiger te maken. Het waterschap heeft wel meer ruimte als het om de zuiveringsheffing van bedrijven gaat.

- Voor de PvdA blijft een belangrijk uitgangspunt dat de hoogte van de belasting zich in de tijd gelijkmatig ontwikkelt.
- Uitgangspunt voor het belastingniveau is dat de ontwikkeling niet sterker is dan die van de voor het waterschap geldende inflatie. Het kwijtscheldingsbeleid beschermt daarbij degenen die deze lasten niet kunnen opbrengen.
- Maatregelen van het waterschap die de kwaliteit van de leefomgeving merkbaar verhogen (zoals een vierde trap in de zuivering) kunnen tot extra verhoging van de belasting leiden. Nieuwe opgaven (zoals het bestrijden van invasieve exoten en het verzekeren van de veiligheid van de ICT-systemen) kunnen daar eveneens toe leiden. Steeds wordt eerst bezien of (een deel van) de nieuwe lasten kan worden betaald door kostenbesparing.
- Het waterschap gebruikt de ruimte die de wet biedt om waar dat voordelig is voor het waterschap met bedrijven tot goede afspraken over het afvalwater en de zuiveringsheffing te komen. De duurzaamheid is daarbij een harde randvoorwaarde.

#### **17. Kwijtscheldingsbeleid: de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.**

Waterschapsbelastingen zijn voor alle inwoners gelijk. Bij de heffing van waterschapsbelastingen wordt geen rekening gehouden met de hoogte van het inkomen. De PvdA heeft er zich hard voor gemaakt om kwijtschelding mogelijk te maken voor wie een inkomen onder of net boven bijstandsniveau heeft. Op initiatief van de PvdA is deze regeling ook van toepassing gemaakt op ondernemers.

- Wij willen het kwijtscheldingsbeleid van HHNK verder verbeteren en kwijtschelding mogelijk maken tot een besteedbaar inkomen van 120% van de bijstandsnorm. In bijzondere omstandigheden, zoals de sterk gestegen energiekosten in 2022, worden de normen aangepast.